

Zbudowany w 3 lata, a zamknięty dla podróżnych od ponad 3 dekad

Zgodnie z zapowiedzią wracamy do tematu zabytkowego budynku dworca kolejowego w Grajewie. W ubiegłym numerze Gazety Grajewskiej informowaliśmy szczegółowo o tym, że choć obiekt nie jest własnością Miasta Grajewo, to Burmistrz Dariusz Latarowski oraz podlegli mu urzędnicy, a także radni miejscy od lat zabiegali o przywrócenie budynkowi dawnych funkcji. Skorzystaliby na tym podróżni, a więc przede wszystkim grajewianie i mieszkańcy całego powiatu. Miasto zyskałoby kolejną wizytówkę turystyczną, a zabytkowi z XIX wieku przestałaby grozić dalsza degradacja.

Obecnie działka zabudowana budynkiem dworca kolejowego jest własnością Skarbu Państwa. Ten przejął ją od kolei za nieuregulowane podatki. Przez ostatnich kilka lat Miasto Grajewo czyniło szereg działań, by przejąć obiekt, aby znowu tętnił życiem, a przede wszystkim, aby mogli z niego korzystać zarówno pasażerowie transportu kolejowego, jak i kołowego.

Tymczasem w grudniu 2020 roku Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku poinformował, że PKP S.A. chce przejąć z powrotem nieruchomość od Skarbu Państwa w zamian za inną działkę. Dlatego o to, jakie plany wobec tego budynku ma spółka kolejowa PKP S.A. spytaliśmy 7 października jej zespół prasowy. Bo w sumie, nie tak ważne jest, kto będzie właścicielem zabytkowego budynku dworca, ale to, by obiekt znowu przyjmował podróżnych. Tego samego dnia przyszły odpowiedzi od Michała Stilgera, rzecznika prasowego Polskich Kolei Państwowych S.A. Na jakim etapie jest wspomniana w załączonym piśmie procedura zamiany PKP S.A. ze Skarbem Państwa działkami, która w efekcie ma spowodować zwrot PKP S.A. działki nr 4996/2?

- Potwierdzamy, że trwają rozmowy w sprawie przejęcia przez PKP S.A. nieczynnego budynku dworca wraz z wydzielonym gruntem. Obecnie budynek jest na stanie Skarbu Państwa, w imieniu którego zarządza nim Starosta Grajewski-poinformował Stilger.

>>>czytaj dalej>>> str. 2

W NUMERZE:

**UROCZYSTOŚĆ Z OKAZJI
DNIA EDUKACJI NARODOWEJ**

str. 4

**CORAZ BLIŻEJ DO
METAMORFOZY KRAJOWEJ
WYLOTÓWKI W STRONĘ EŁKU**

str. 6

**ROZMAWIAMY Z EWELINĄ WIŚNIEWSKĄ
- MAMĄ WIKTORKA, CHÓREGO NA SMA**

str. 8-9

Na pytanie- „Czy jeśli procedura zakończy się (lub może już zakończyła) pomyślnie dla PKP S.A., to czy PKP S.A. planuje w przyszłości przeprowadzić remont zabytkowego budynku dworca kolejowego i udostępnić ten obiekt podróżnym?” nie ma jak na razie jednoznacznej odpowiedzi.

- Ostateczne decyzje będą mogły zapaść po zakończeniu negocjacji i przeprowadzeniu rynkowej wyceny nieruchomości, które mogłyby być przedmiotem zamiany. Dalsze decyzje dotyczące przyszłości budynku dworca będą podejmowane po uregulowaniu kwestii własnościowych – poinformował Gazetę Grajewską rzecznik prasowy Polskich Kolei Państwowych S.A.

Są wydatki, a budynek dworca nie służy podróżnym

W sprawie planowanych prac na dworcu kolejowym w Grajewie, które będą tu miały miejsce w ramach realizacji inwestycji budowy trasy Rail Baltica rzecznik Stilger odsyła do inwestora, czyli spółki PKP Polskie Linie Kolejowe. Tam więc także ślemy maila z pytaniami, choć próżno spodziewać się, by w zakresie prac znalazły się te dotyczące budynku dworca kolejowego. W końcu jest przecież własnością Skarbu Państwa od 20 lat. Ten co roku ponosi wydatki rządu kilkudziesięciu tysięcy złotych na utrzymanie obiektu, który jest zamknięty dla podróżnych od 35 lat. Jak i kiedy Polskie Koleje Państwowe S.A. zakończą negocjacje ze Skarbem Państwa? Nie wiadomo. O tym, że trwają, Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku informował już niemal 2 lata temu, bo 3 grudnia 2020 roku.

Negatywne skutki

Skutki tego stanu rzeczy, że budynek dworca jest dla podróżnych zamknięty, są negatywne z wielu powodów. Po pierwsze pasażerowie nie mogą korzystać z dworcowej poczekalni i marzną, czekając na podróż obok gmachu o powierzchni użytkowej 1544 m². Poza tym negocjacje na linii Skarb Państwa- Polskie Koleje Państwowe S.A. w ocenie Wojewody Podlaskiego uniemożliwiają przekazanie na własność Miastu Grajewo gruntu obok budynku, na której ratusz chce zorganizować Centrum Przesiadkowe. To działka nr 4997/2, którą Miasto Grajewo ma obecnie jedynie w

użyczeniu, co utrudnia zainwestowanie na terenie, który nie jest miejski. Gdyby doszło do sytuacji nieprzedłużenia umowy, to Miasto zobowiązane będzie zwrócić przedmiot użyczenia w stanie nie pogorszonym. Tu warto przypomnieć, że już ponad 5 lat temu z dzierżawy działki przy ulicy Popiełuszki zrezygnował PKS sp. z o.o. w Łomży. W efekcie wtedy poczekalnia autobusowa została rozebrana, a podróżni pozostali bez dachu nad głową.

To, że budynek dworca jest zamknięty dla podróżnych, wpływa również negatywnie na lokalną gospodarkę. Wystarczy przecież zobaczyć, jak funkcjonują dworce w innych miastach, by wiedzieć, że znajdują się tam kasy, poczekalnia, gastronomia oraz inne podmioty gospodarcze, które dają miejsca pracy oraz generują podatki, które zasilają budżet państwa. Jasne jest także, że zabytkowy obiekt wzniesiony w latach 1873-1875 byłby w lepszej kondycji, gdyby był użytkowany.

W obecnej patowej sytuacji Miasto Grajewo działa zatem dwutorowo. Po pierwsze zmierza do uruchomienia tymczasowych wiat, poczekalni dla pasażerów na działce będącej przedmiotem umowy użyczenia. Równoległe trwają zabiegi o korzystne rozwiązanie problemu, czyli jak najszybszą reaktywację budynku dworcowego. O wsparcie w tym zakresie ratusz nadal prosi parlamentarzystów, Premiera RP i Wojewodę.

W. Mierzwiński /Fot. grajewo.pl

Rewitalizacja centrum przekłada się na rozwój gospodarczy

Jednym z wielu pozytywnych efektów rewitalizacji miejskiego śródmieścia jest ogłoszony pod koniec września przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości niezabudowanej przy ulicy Kilińskiego, stanowiącej własność Miasta Grajewo.

Trzeba tu zaznaczyć, że dzięki rewitalizacji śródmieście zyskało nie tylko na estetyce, bezpieczeństwie, funkcjonalności, lecz także na wartości. Pozytywne rozstrzygnięcie przetargu spowoduje, że obszar zrewitalizowanego już centrum zyska kolejne walory. Będą nimi nowe miejsca pracy generowane przez działalności gospodarcze, które najpewniej powstaną w wybudowanym tam obiekcie przez przyszłego właściciela nieruchomości. Należy się także spodziewać wpływów do miejskiej kasy- z tytułu nabycia wystawionej na przetarg nieruchomości (cena wywoławcza działki o łącznej powierzchni 0,2042 ha wynosi 688.800,00 zł), a następnie stałych i regularnych podatków zasilających miejski budżet.

Co może powstać na gruncie, który idzie pod młotek? Precyzuje to plan zagospodarowania przestrzennego Grajewo w rejonie ulic: Kilińskiego, Ks. J. Popiełuszki, Józefa Piłsudskiego i Pl. Niepodległości. Tam na obszarze oznaczonym symbolem 6U o przeznaczeniu podstawowym pod zabudowę usługową, preferowany jest zakres usług z zakresu hotelarstwa, gastronomii, bankowości i opieki zdrowotnej. Do tego dochodzi działka oznaczona nr 955/8 na terenie, na którym nie ma opracowanego miejscowego planu

zagospodarowania przestrzennego miasta Grajewo oraz nie była wydawana decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Przetarg, zgodnie z ogłoszeniem z 27 września, odbędzie się w siedzibie Urzędu Miasta w Grajewie 5 grudnia o godz. 10. Trzymamy kciuki za pozytywne dla Grajewo rozstrzygnięcie, czyli wyłonienie nowego właściciela nieruchomości.

WM /Fot. grajewo.pl

Dobre drogi do szybszego rozwoju miasta

Trwa realizacja największej inwestycji drogowej w historii Miasta Grajewo, która obejmuje obszar aż 24 ulic, tj.: Spokojnej, Rtm. Konopki, Perlitza, Ułańskiej, Legionistów, Grzybowej, Jaśminowej, Milej, Konwaliowej, Grabowskiego, Pilota Sztramko, Partyzantów, Polnej, Piaskowej, Tabortowskiego, Baśniowej, Św. Jana Pawła II, Danuty Siedzikówny „Inki”, Kościelnej, Św. Józefa, Św. Piotra, Św. Marka, Św. Maksymiliana Kolbe, Św. Floriana.

W ramach prac powstaną nawierzchnie jezdni wraz z chodnikami i zjazdami, odwodnieniem, oświetleniem i oznakowaniem.

Dodatkowo wykonane zostaną: łącznik na os. Południe, parking przy ul. Strażackiej oraz brakujące chodniki na os. Huta i Parkowe.

Na realizację tej inwestycji Miasto Grajewo otrzymało dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład w kwocie niemal 30 milionów złotych.

O zaletach tego ogromnego zadania inwestycyjnego nieraz już informowaliśmy na łamach Gazety Grajewskiej. To z pewnością prorozwojowy strzał w dziesiątkę, by przy niemal zerowym wkładzie finansowym z budżetu miasta dokonać tak ogromnego postępu w infrastrukturze komunikacyjnej miasta.

Do analizy innych atutów posłużyć może choćby budowany właśnie łącznik między ulicami Szpitalną i Koszarowa na osiedlu Południe. Ta infrastruktura ułatwi

i przyspieszy ewentualny przyjazd służb ratunkowych, a więc podniesie poziom bezpieczeństwa. Oszczędność czasu jazdy przełoży się także na komfort kierowców oraz oszczędność paliwa, a do tego dojdzie wymiar ekologiczny - bo mniej spalin samochodowych będzie emitowanych do atmosfery. Nie bez znaczenia jest tutaj również fakt, że lepsza infrastruktura komunikacyjna w tej części miasta będzie w przyszłości sprzyjać budownictwu jedno- i wielorodzinnemu.

WM / Fot. grajowo.pl

Kolejny dobry krok w stronę cyfryzacji

Mamy dobre informacje dla grajewian, które dotyczą realizacji ogólnopolskiego projektu „Cyfrowa Gmina” w naszym mieście. 11 października ratusz poinformował o wyborze oferty najkorzystniejszej w postępowaniu: „Dostawa oprogramowania eUsług oraz sprzętu wraz z usługą wdrożenia dla Miasta Grajewo w ramach projektu Cyfrowa Gmina”.

Przypomnijmy, że wcześniej Grajewo pozyskało na ten cel kwotę 651 tys. złotych. Pieniądze zostały przeznaczone na wyposażenie Urzędu Miasta Grajewo, na czym skorzystają jego petenci. Ogólnopolski Program „Cyfrowa Gmina” ma między innymi na celu pomoc w zakupie sprzętu komputerowego, szkolenie pracowników oraz walkę z e-wykluczeniem. Więcej szczegółów w tym zakresie w jednym z kolejnych wydań Gazety Grajewskiej.

WM / Fot. grajowo.pl

Przed nami kolejna kwesta na alejki cmentarne

Stowarzyszenie Lepsze Grajewo wraz z Dariuszem Latarowskim Burmistrzem Miasta Grajewo zapraszają do udziału w kweście, która dziewiąty raz odbędzie się na cmentarzu parafialnym i komunalnym w Grajewie.

- W tym roku kwesta odbywać się będzie w dniach 31 października i 1 listopada 2022 r. Zachęcamy do wrzucania pieniędzy do puszek, jak i do samego kwestowania. Każdy z Państwa może zostać wolontariuszem. Zapisy drogą mailową: lepszegrajewo@gmail.com lub telefonicznie pod numerem: 506 052 652 - informuje Tomasz Strózik, Sekretarz Stowarzyszenia Lepsze Grajewo.

Zbiórka jest zgłoszona i zgodnie z prawem zarejestrowana. Nadany jej został numer: 2022/4278/OR.

Warto przypomnieć, że w wyniku ubiegłorocznej kwesty udało się zebrać 22 343,28 złotych.

Więcej informacji o poprzednich edycjach tej

szczytnej akcji znaleźć można na stronie internetowej oraz profilu facebookowym Stowarzyszenia Lepsze Grajewo.

WM na podst. <http://lepszegrajewo.pl/>

Uroczystość z okazji Dnia Edukacji Narodowej

14 października obchodzony jest Dzień Edukacji Narodowej. W Grajewskim Centrum Kultury odbyła się uroczystość, w czasie której Dariusz Latarowski Burmistrz Miasta Grajewo złożył podziękowania wyróżniającym się w swojej pracy zawodowej nauczycielom miejskich szkół, przedszkoli i żłobka. Gratulacje złożył również Jarosław Zieliński - Poseł na Sejm RP. Przedstawienie pt. "Calineczka" w wykonaniu uroczych aktorów ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Grajewie uświetniło uroczystość. Wśród wyróżnionych nauczycieli znaleźli się:
Bożena Walendzik- p.o. dyrektora Przedszkola Miejskiego nr 1

Magdalena Waszkiewicz - nauczycielka Przedszkola Miejskiego nr 1
Barbara Cybula - dyrektor Przedszkola Miejskiego nr 2
Janina Kalinowska - nauczycielka Przedszkola Miejskiego nr 2
Regina Grabowska - dyrektor Przedszkola Miejskiego nr 4
Anna Filipkowska - nauczycielka Przedszkola Miejskiego nr 4
Monika Albińska- dyrektor Przedszkola Miejskiego nr 6
Wioletta Błaszko - nauczycielka Przedszkola Miejskiego nr 6
Karolina Modzelewska - dyrektor Szkoły Podstawowej nr 1
Danuta Dawidowska - nauczycielka Szkoły Podstawowej nr 1
Teresa Małgorzata Koprowicz - nauczycielka Szkoły Podstawowej nr 1
Barbara Ciszewska - dyrektor Szkoły Podstawowej nr 2
Jakub Okulewicz- nauczyciel Szkoły Podstawowej nr 2
Anna Bogdan - nauczycielka Szkoły Podstawowej nr 2
Karol Choynowski - dyrektor Szkoły Podstawowej nr 4
Anna Formejster - nauczycielka Szkoły Podstawowej nr 4
Ewa Wojciechowska - nauczycielka Szkoły Podstawowej nr 4
Katarzyna Kowalczuk - Dyrektor Żłobka Miejskiego
Dziękujemy i gratulujemy!

grajewo.pl

100. urodziny Pana Stanisława Warpechowskiego - mieszkańca Grajewa

5 października Burmistrz Miasta Grajewo Dariusz Latarowski wraz z Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego Katarzyną Jaczyńską złożyli dostojnemu Jubilatowi życzenia, wręczyli kwiaty oraz słodki upominek. Burmistrz przekazał również listy z życzeniami od Prezesa Rady Ministrów oraz Wojewody Podlaskiego.

grajewo.pl

O bezpieczeństwie energetycznym i dobrych praktykach Miasta Grajewo na Forum Miasteczek Polskich

Dariusz Latarowski, Burmistrz Miasta Grajewo uczestniczył w II Forum Miasteczek Polskich w Warszawie. Włodarz naszego miasta wziął tam udział we wrześniowym posiedzeniu Zarządu Unii Miasteczek Polskich oraz wymieniał się doświadczeniami z innymi ekspertami podczas panelu dotyczącego lokalnego bezpieczeństwa energetycznego.

- Stabilność systemu, ciepło systemowe i redukcja ubóstwa energetycznego to aktualnie bardzo ważny temat, który budzi dużo pytań i wątpliwości. Tym bardziej istotne jest obecnie, by wymieniać się doświadczeniami i wspólnie szukać rozwiązań dla samorządów – mówi Burmistrz Miasta Grajewo, Dariusz Latarowski.

Panel dotyczący lokalnego bezpieczeństwa energetycznego zapoczątkował II sesję debat eksperckich Forum Miasteczek Polskich. Poza Dariuszem Latarowskim, Burmistrzem Miasta Grajewo- członkiem zarządu Unii Miasteczek Polskich- wzięli w nim udział: Patryk Demski - wiceprezes ds. strategii i rozwoju Grupy TAURON Polska Energia, Monika Gawlik - dyrektor departamentu rynków energii elektrycznej i ciepła Urzędu Regulacji Energetyki, dr hab. Mariusz Swora- adwokat i były prezes Urzędu Regulacji Energetyki, Marek Szczepański - dyrektor departamentu programów publicznych i projektów UE w BOŚ Bank, Bartosz Firmanty - członek zarządu Energy Trade Solutions oraz Mariusz Denkiewicz - dyrektor biura strukturyzacji finansowania w Banku Gospodarstwa Krajowego.

Do trafnych rozwiązań zastosowanych w Grajewie nawiązał Patryk Demski.

- Przejście na energooszczędne, LED-owe oprawy, to na pewno jeden z kierunków, ale nie możemy poprzestać na wymianie oprawy czy żarówki, bo to jest finalizacja modernizacji. Mamy pilotaże z wykorzystaniem algorytmów, które zarządzają siecią - wygaszają ulice, doświetlają, gdy ruch jest większy. To są narzędzia, które odciążają finansowo gminy i dają pewność, że działamy w taki sposób, że nie utrudniamy życia mieszkańcom z korzystania dróg czy chodników, nie ma problemów z bezpieczeństwem pieszych czy rowerzystów – poinformował Patryk Demski.

Wiedzą praktyczną z zakresu zarządzania systemem energetyczno-ciepłowniczym podzielił się z zebranymi Dariusz Latarowski Burmistrz Grajewo. Przypominał, że nasz samorząd od lat inwestuje w systemy miejskie. W dobrej kondycji pozostaje system energetyki ciepłej, gdzie poczyniono inwestycję w nowe węzły, preizolowane rury, zainstalowano nowe źródło ciepła o mocy 40MW. Na ostatnim etapie jest oddanie nowego bloku,

gdzie będzie się odbywać produkcja energii elektrycznej z wykorzystaniem paliwa gazowego.

- Skąd inwestycja w blok energetyczny na gaz? Miasto posiada warunki Polskiej Grupy Energetycznej do wytwarzania 30 MW czystej energii, która trafiać ma do dwóch spółek – tłumaczył Burmistrz Latarowski.

Włodarz Grajewo podkreślił także, że mocno liczy na uruchomienie rurociągu Polska-Litwa, który przebiegać będzie blisko granicy miasta.

- Inwestycja jeszcze trwa, ale my z partnerami, z Polską Spółką Gazowniczą robimy systemy zaporowo-upustowe i mamy gwarancje dostaw na poziomie ok. 20 tys. m³ na godzinę. Tyle jesteśmy w stanie otrzymać, tyle potrzebujemy i to nas zabezpiecza - tłumaczył gościom panelu Burmistrz Latarowski.

W temacie oświetlenia ulicznego Miasto Grajewo zakończyło inwestycję polegającą na wymianie około 2 tysięcy opraw.

- Efekt? Zużycie energii spadło o 70 procent. W tej chwili nawet przy wzroście cen energii gmina płaci połowę mniej za prąd niż jeszcze rok temu – 150 zamiast 300 tysięcy zł. Wprowadziliśmy system inteligentnego zarządzania. Lamy wyłączane są w określonych momentach, są oczekiwania wyłączenia nocą, ale co najwyżej w zakresie ograniczenia mocy, bo chodzi o bezpieczeństwo - mówił w kontekście oświetlenia Dariusz Latarowski.

Włodarz naszego miasta wyraził zainteresowanie odzyskiem ciepła z odpadów pre-RDF. Pre-RDF to wysokokaloryczna frakcja odpadów komunalnych, powstała w procesie mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych. Pre-RDF pozbawiany jest frakcji bio, dlatego nie jest uciążliwy pod kątem generowania odorów, tak jak zmieszane odpady komunalne.

- Znakomite paliwo, które jest niedoceniane i nie wiemy, co z nim zrobić. Jest wiele miast w Europie, choćby Wiedeń, gdzie działają spalarnia czy IPTOK (Instalacje Przetwarzania Termicznego Odpadów Komunalnych) – mówił Burmistrz Grajewo.

Mariusz Swora powiedział, że z praktyk burmistrza Grajewo widać, że są samorządy poważnie traktujące energetykę, planowanie, zaopatrzenie w ciepło i termomodernizację.

Tematy związane z energią są obecnie i będą bardzo istotne zarówno w skali samorządów, jak i całego kraju oraz Europy. Obecność Miasta Grajewo w Unii Miasteczek Polskich pozwala nam i partnerom na czerpanie wiedzy i doświadczeń, które pomogą problemy energetyczne rozwiązać oraz skutecznie wdrażać rozwiązania korzystne dla miast takich jak między innymi Grajewo.

WM na podst. <https://www.facebook.com/UniaMiasteczek>

Fot. <https://www.facebook.com/UniaMiasteczek>

Trwa inwestycyjna jesień w mieście

W Biuletynie Informacji Publicznej ratusza opublikowane zostały ważne harmonogramy dotyczące ogromnych inwestycji, które ruszyły już w naszym mieście. Pierwsza to „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej na osiedlach Jana Pawła II i Legionistów w Grajewie”, a drugą jest „Budowa i przebudowa dróg gminnych w Mieście Grajewo”. Na obie Miasto Grajewo pozyskało sówite wsparcie z Programu Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, o czym informowaliśmy już w poprzednich wydaniach Gazety Grajewskiej.

Warto te harmonogramy zobaczyć, by wiedzieć, jakie prace prowadzone będą w mieście w poszczególnych miesiącach. W ramach „Budowy sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej na osiedlach Jana Pawła II i Legionistów w Grajewie” w końcu października i pierwszej połowie listopada przewidziano kilka przedsięwzięć. To przede wszystkim: budowa kanalizacji sanitarnej w ulicy Spokojnej zaplanowana jeszcze na październik oraz listopadowe prace związane z budową kanalizacji sanitarnej w ulicy Jana Pawła II. Sieć wodociągowa będzie budowana, zgodnie z harmonogramem, jeszcze w październiku w ulicach Jana Pawła II i Świętego Józefa. W pierwszej połowie listopada te prace będą kontynuowane przy ulicy Świętego Józefa oraz obejmą ulicę Świętego Piotra.

Czego spodziewać się w ramach „Budowy i przebudowy dróg gminnych w Mieście Grajewo”? W październiku, listopadzie i grudniu, zgodnie z harmonogramem, będzie realizowana budowa nawierzchni i kanalizacji deszczowej w ul. Grzybowej od km 0+000 do km 0+060,74. Jesienią i zimą kontynuowane będą także rozpoczęte już prace związane z budową nawierzchni, kanalizacji deszczowej oraz oświetlenia drogowego w części ul. K. Sztramko (ul. DP1) od km 0+345,00 do km 0+532,50. W październiku, listopadzie i grudniu kontynuowana będzie budowa kanalizacji deszczowej w ul. Tabortowskiego (ul.1KDD) od km 0+000,00 do km 0+308,61. Po budowie kanalizacji deszczowej w ulicy Jana Pawła II od km 0+000,00 do km 0+578,37, która ma zakończyć się w październiku, w listopadzie przyjdzie czas na nawierzchnię jezdni, chodników i zjazdów. Do grudnia budowane będzie tam również- rozpoczęte we wrześniu- oświetlenie uliczne. Na okres od października do grudnia zaplanowano prace przy

kanalizacji deszczowej w ul. Siedzikówny „Inki” od km 0+000,00 do km 0+247,80. Do końca października ma zakończyć się budowa kanalizacji deszczowej w ul. Kościelnej od km 0+000,00 do km 0+193,20 i od km 0+000,00 do km 195,15. W listopadzie ruszą tam prace związane z nawierzchniami jezdni, chodników i zjazdów oraz oświetleniem.

W bieżącym i przyszłym miesiącu kanalizacja deszczowa i oświetlenie uliczne będą powstawać też w części ul. K. Sztramko od km 0+532,50 do km 0+755,59. W tym samym okresie prac dotyczących kanalizacji deszczowej należy się spodziewać w ulicach: Św. Józefa od km 0+000,00 do km 0+137,30, Św. Piotra od km 0+000,00 do km 0+281,26, Św. Marka od km 0+000,00 do km 0+142,60, Św. Kolbe od km 0+000,00 do km 0+148,08 i Św. Floriana od km 0+000,00 do km 0+118,44.

Równoległe trwają w mieście również inne zadania inwestycyjne. Wśród nich między innymi te dotyczące termomodernizacji budynków nr 1 oraz nr 5 przy ulicy Ełckiej. Cały katalog inwestycji już zakończonych, a także tych, które są w trakcie realizacji, znaleźć można na portalu: „Mapa Inwestycji w Grajewie” pod adresem:

<https://grajewo.gminneinwestycje.pl/>
WM na podst. <http://bip.um.grajewo.pl/>

Fot. grajewo.pl

Coraz bliżej do metamorfozy krajowej wylotówki w stronę Ełku

Na jakim etapie jest inwestycja "Rozbudowa drogi krajowej nr 65 na odcinku granica województwa- DK 61 w miejscowości Grajewo"? To zadanie realizowane przez zarządcę tej trasy, czyli przez Generalną Dyрекcyję Dróg Krajowych i Autostrad. Jak poinformował Rafał Malinowski, rzecznik prasowy białostockiego oddziału GDDKiA, inwestycja jest realizowana w systemie tradycyjnym.

- Obecnie trwa etap projektowania, zajmuje się tym firma z Pruszkowa. Odcinek ma długość niespełna 2 km - od km 89+792 (granica województwa) do km 91+698 (skrzyżowanie ze starą DK61, obecnie DW). Uzyskaliśmy decyzję śródo-wiskową (wniosek złożono 05.05.2022, decyzję uzyskano 19.09.2022). Na ten moment zakończenie projektu planowane jest do 01.04.2023 r. - informuje Malinowski.

W dalszej kolejności zostanie rozpisany przetarg na roboty.

- Planujemy zakończenie inwestycji do końca 2024 roku - dodaje rzecznik Malinowski.

Burmistrz Miasta Grajewo Dariusz Latarowski przekazuje do zapoznania nowy projekt pn. **„Rozbudowa drogi krajowej nr 65 na odcinku granica województwa - DK61 w Grajewie”** przygotowany na zlecenie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych Oddział w Białymstoku przez firmę ROBIMART Sp. z o.o. z Pruszkowa. Projekt uwzględnia **tylko niektóre** zgłoszone na początku tego roku uwagi Burmistrza, radnych Miasta Grajewo oraz mieszkańców.

Przypomnijmy -4 lutego 2022 roku, Burmistrz Dariusz Latarowski zorganizował spotkanie w czasie którego przedstawiono wspomnianą dokumentację projektową rozbudowy ul.

Ełckiej wraz z przebudową głównego skrzyżowania, przygotowaną na zlecenie GDDKiA Oddział w Białymstoku. Uczestnicy spotkania zapoznali się z dokumentacją oraz zostali poproszeni o składanie swoich wniosków i uwag do projektu. Uwagi te zostały spisane i przekazane do białostockiej GDDKiA.

W odpowiedzi na uwagi zgłoszone przez Burmistrza Miasta Grajewo samorząd otrzymał nowy projekt. Możecie się Państwo z nim zapoznać pod adresem:

<https://www.grajewo.pl/pl/konsultacje/projekt-rozbudowy-drogi-krajowej-nr-65-z-czerwca-2022/>

WM/Fot. grajewo.pl

W Grajewie o Lokalnej Strategii Rozwoju

Lokalna Grupa Działania Biebrzański Dar Natury rozpoczęła prace nad nową Lokalną Strategią Rozwoju, która będzie służyła przez kolejne lata naszym mieszkańcom i pozwoli na realizację szeregu przedsięwzięć finansowanych z krajowych i unijnych funduszy. Temu poświęcone było spotkanie, które odbyło się 11 października w Grajewie.

Podstawą opracowania strategii będą opinie mieszkańców, przedstawicieli samorządów, organizacji pozarządowych oraz biznesu dotyczące w szczególności problemów i potrzeb wspólnych dla całego obszaru działania LGD oraz poszczególnych gmin. Jedno z cyklu takich właśnie spotkań odbyło się 11 października w Urzędzie Miasta Grajewo. Na stronie internetowej ratusza jest już ankieta, która pomoże poznać te potrzeby lokalnej społeczności. Jej wypełnienie zajmuje raptem kilka minut. Znaleźć tam można między innymi pytania dotyczące ochrony zdrowia, oferty edukacyjnej i kulturalnej dla starszych, rynku pracy czy środowiska naturalnego oraz te dotyczące poziomu bezpieczeństwa.

Fot. Lokalna Grupa Działania Biebrzański Dar Natury

Warto przypomnieć, że Miasto Grajewo jest jednym z jedenastu członków sektora publicznego wchodzących w skład Lokalnej Grupy Działania Biebrzański Dar Natury.

WM

Spotkanie Burmistrza z dowódcą wojsk amerykańskich

11 października Dariusz Latarowski - Burmistrz Miasta Grajewo spotkał się z pułkownikiem Trevorem Phillipsem - dowódcą wojsk amerykańskich wchodzących w skład Batalionowej Grupy Bojowej w Polsce, stacjonującej w Bemowie Piskim w ramach wzmocnionej wysuniętej obecności NATO.

To pierwsza wizyta pułkownika w Grajewie. Była to okazja do podsumowania dotychczasowej współpracy oraz rozmowy o dalszych wspólnych działaniach Miasta Grajewo z kolejną już zmianą żołnierzy amerykańskich. Po spotkaniu z Burmistrzem, jego Zastępca Maciej Bednarko pokazał pułkownikowi i towarzyszącym mu żołnierzom miejsca związane z historią naszego miasta.

grajewo.pl

Wciąż brakuje prawie 9 milionów

Rozmawiamy z Ewelina Wiśniewską- mamą 4-miesięcznego Wiktoraka, chorego na rdzeniowy zanik mięśni. Młody grajewianin nie może przegrać walki z SMA, ale orężem, który jest niezbędny w tej walce jest lek, który kosztuje 10 milionów złotych. Rodzice, przyjaciele, grajewianie, urzędnicy i przedsiębiorcy oraz inni ludzie wielkiego serca włączyli się w zbiórkę pieniędzy na ten lek terapii genowej. Do 11 października udało się zbierać ponad 1 milion złotych. Tymczasem lek trzeba podać dziecku zanim będzie ważyło 13,5 kilograma, więc czas gra tu na niekorzyść maluszka. Wiktor, niestety, nie został objęty ministerialną refundacją leku, gdyż ta dotyczy jedynie dzieci, które nie ukończyły 6. miesiąca życia i nie były wcześniej leczone innymi środkami.

Kiedy Wiktor przyszedł na świat i jak dowiedzieli się Państwo, że syn ma SMA?

- Wiktor przyszedł na świat 23 maja- na kilka dni przed moimi urodzinami. Wraz z mężem i starszym synem byliśmy najszczęśliwszymi ludźmi na Ziemi. A niecały tydzień później, dokładnie w dniu moich urodzin, odebrałam telefon z informacją, że u naszego kochanego synka wyszedł pozytywny wynik badania przesiewowego w kierunku rdzeniowego zaniku mięśni (SMA). Powtórzone badania dały ten sam rezultat. Postanowiliśmy walczyć o życie Wiktoraka. SMA jeszcze do niedawna było chorobą tylko i wyłącznie śmiertelną, lecz od kilku lat jest leczona terapią genową. Niestety- lek kosztuje 10 milionów złotych, a więc sumę dla nas nieosiągalną. Poprosiliśmy o pomoc Fundację Siepomaga.pl, przyjaciół, grajewian i w połowie czerwca ruszyły zbiórki pieniędzy na leczenie Wiktoraka.

Paradoksalnie tym zbiórkom nie pomogła informacja z dnia 23.08.2022. Ministerstwa Zdrowia o tym, że od 1 września 2022r. terapia genowa będzie w Polsce refundowana, jednak tylko dla dzieci poniżej 6. miesiąca życia, nieleczonych wcześniej w kierunku SMA- prawda?

- Wedle tych kryteriów Wiktorak niestety nie kwalifikuje się do refundacji, dlatego pomoc finansowa jest dalej potrzebna. Niestety, taka informacja płynąca z ministerstwa mogła wywołać w społeczeństwie mylne przeświadczenie, że nasz synek ma już zapewnioną refundację leku. Nie ma jej, ponieważ tak szybko, jak tylko mogliśmy po diagnozie, która wykazała SMA, zaczęliśmy leczyć syna Spinrazą- czyli preparatem, który hamuje rozwój tej strasznej choroby, lecz jej nie zatrzyma. Każdy rodzic w tamtej chwili postąpiłby identycznie- podając swemu dziecku dostępny lek. Spinraza była dostępna i była refundowana. Nikt nie miał pojęcia, że od września najdroższy lek świata będzie w Polsce również refundowany, lecz tylko dla dzieci, które nie były wcześniej leczone w kierunku SMA. Mimo to cieszę się, że w naszym kraju terapia genowa jest już refundowana, bo dzięki temu inne rodziny nie będą przeżywały takiego koszmaru, jaki my obecnie przeżywamy, a przede wszystkim dzieci dostaną szansę na lepsze życie i pełną sprawność. Prawdą jest jednak, że ministerialna decyzja nie do końca precyzyjnie przekazana opinii publicznej, spowodowała zahamowanie postępów w zbiórce pieniędzy na leczenie Wiktoraka, bo części osób wydało się wtedy, że na leczenie naszego syna nie musimy już zbierać pieniędzy. Musimy.

Dlaczego czas gra tak istotną rolę w zbieraniu 10 milionów złotych na zakup i podanie leku dla Wiktoraka?

- Ponieważ terapia genowa może być wdrożona jedynie u dzieci, których waga nie przekracza 13,5 kilograma. Nasz syn waży obecnie 6,5 kilograma, więc czasu na to, by zbierać całą potrzebną kwotę jest niewiele.

Ile już udało się zbierać?

- Do dnia 11 października na koncie dedykowanym Wiktorowi Fundacji Siepomaga.pl zgromadzona została kwota 1 miliona 14 tysięcy złotych, a więc udało się zebrać już ponad 10 procent. Za każdą przekazaną najmniejszą nawet wpłatę jesteśmy wszystkim darczyńcom ogromnie wdzięczni. Brakuje prawie 9 milionów złotych i nie ukrywam, że ogromnie boimy się o to, czy zdążymy zbierać całą potrzebną sumę. Ta, bez pomocy innych osób jest poza naszym zasięgiem. Mąż prowadzi gospodarstwo rolne i pracuje od świtu do nocy, by uzyskać jak najwięcej środków na leczenie naszego synka. Najgorsza w tym wszystkim jest ta nieopisywalna wręcz bezradność nas-rodziców. Bo przecież wiemy, że od niedawna istnieje lek na SMA, że ta choroba nie musi być śmiertelna, ale jednocześnie wiemy, ile ten lek kosztuje i zdajemy sobie sprawę, jak wielką kwotą jest 10 milionów złotych.

złoty na lek, który ocali Wiktora

W jakiej kondycji jest obecnie Wiktor?

We wrześniu byliśmy z Wiktorkiem u specjalisty, aby skontrolować jak rozwija się SMA. Po szczegółowym badaniu okazało się, iż nasz synek nie jest bezobjawowy. Baliśmy się tego najbardziej. Lekarz stwierdził obniżone napięcie w nóżkach. Wiktor nie miał sił, by je podciągać. Dodatkowo miał problem, aby przekręcać główkę. Wdrożyliśmy więc kolejną rehabilitację, która ma za zadanie spowolnić ten proces. Ale to kropla w morzu, bo pomimo tego, choroba będzie postępowała. Codzienna rehabilitacja oraz regularne podawanie Spinrazy spowolni proces rozwoju SMA i głęboko wierzymy, że zanim ta straszna choroba odbierze nam Wiktora, zdążymy uzbierać całą potrzebną kwotę na terapię genową. Drżymy, by do tego czasu nie zachorował na inne choroby, nie nabawił się infekcji, które uniemożliwią podawanie Spinrazy. SMA może za chwilę, za miesiąc, dwa, za rok zaatakować mięśnie przełyku, a następnie nawet układ oddechowy. Jego osłabiające się mięśnie mogą nie pozwolić mu pełzać, raczkować i chodzić. Wiemy, że leczenie genowe jest skuteczne, bo w klinice w Białymstoku, gdzie jeździmy regularnie, jest chłopczyk, któremu podano lek, na który my obecnie zbieramy. Wcześniej nie potrafił utrzymać się na nogach, słabł, a teraz już stawia pierwsze kroki.

Zakładamy, że uda się uzbierać na „najdroższy lek świata” i podać go Wiktorkowi na czas. Co dalej wtedy?

- Rehabilitacja, badania i stały nadzór lekarzy do końca życia naszego dziecka. Wierzymy jednak, że to życie będzie długie, szczęśliwe i udane, choć to nie zależy wyłącznie od nas. To jest właśnie ta wspomniana przeze mnie wcześniej ogromna bezsilność- wiedza, że istnieje skuteczny lek na SMA i jednocześnie świadomość, że jego zakup i podanie pozostaje jak na razie poza naszym zasięgiem.

Gdzie szukać informacji o zbiórkach i gdzie można wpłacać pieniądze?

- To przede wszystkim zbiórka na portalu Fundacji Siepomaga.pl. Informacje znaleźć można także na Facebooku, gdzie są dwie grupy. Pierwsza to: *Licytacje dla Wiktorka*. Tu można przekazać na licytacje swoje niepotrzebne przedmioty, na przykład ubrania czy zabawki i dochód z licytacji zasila konto zbiórki. Jest także strona na Facebooku: *SMA Wiktora nie pokona*. Do tego dochodzi tak zwana puszką, z której pieniądze także zasilają konto zbiórki. Ta puszką to *Kwiatki dla Wiktorka*, gdzie uczniowie i nauczyciele z całej Polski z okazji Dnia Edukacji Narodowej wspierają swoimi wpłatami zbiórkę na leczenie naszego synka. Wiktor ma także konto na Instagramie: *Sma Wiktora nie pokona* oraz na Tik-Toku:

wiktorznokautujesma. Wszystko to zostało uruchomione, by jak najbardziej rozpowszechnić informacje o zbiórce pieniędzy na terapię genową.

Los Wiktora zna już bardzo wielu grajewian- w akcję pomocy Państwa synowi włączył się Urząd Miasta Grajewo z Dariuszem Latarowskim Burmistrzem Miasta Grajewo na czele, radni, miejskie jednostki, spółki, szkoły, przedszkola i inne urzędy. Odbývają się festyny, mecze i pikniki, podczas których zbierane są

pieniądze na ten szczytny cel. Kto jeszcze Państwu pomaga i w jaki sposób?

- Chcę bardzo mocno podkreślić, że Grajewo i jego mieszkańcy to wspaniali ludzie, którzy nie pozostawili nas samym sobie. Zaufali nam, że my nadal musimy zbierać pieniądze, gdy w świat poszła ta informacja z Ministerstwa Zdrowia o refundacji terapii genowej. Dzięki temu zaufaniu mogliśmy postawić puszkę ze zbiórką w wielu miejscach, podczas pikników, festynów, wydarzeń sportowych i wielu innych. Wspierał nas w tym również Urząd Miasta Grajewo, dając zielone światło na charytatywne zbiórki podczas wielu organizowanych przez Miasto Grajewo wydarzeń. Wielkimi bohaterami w walce o życie Wiktora są przedszkolaki, uczniowie, ich rodzice oraz nauczyciele i opiekunowie, którzy podczas przedszkolnych pikników, szkolnych wydarzeń stale zbierają pieniądze na leczenie naszego kochanego synka. Z całego serca dziękuję wszystkim, którzy nie opuścili i nie opuszczają nas w tej ogromnie ciężkiej walce.

Czy Państwu jest obecnie potrzebna inna forma pomocy- poza finansową na lek dla Wiktorka?

- Nie ukrywam, że jest nam ciężko, ale najbardziej liczy się teraz pomoc w zbieraniu środków na lek dla naszego dziecka. Dlatego prosimy o dalsze wpłaty oraz apelujemy o rozpowszechnianie tych informacji o zbiórkach, licytacjach. Nie poddajemy się. Liczymy na to, że podobnie jak w Grajewie i okolicy, tak i od mieszkańców z innych polskich miast popłynie pomoc, która pozwoli uratować życie naszego kochanego Wiktorka.

Dziękujemy za rozmowę.

POMÓŻ ZEBRĄĆ
10 MILIONÓW ZŁ
NA URATOWANIE ŻYCIA WIKTORA
Z GRAJEWA

ZBIÓRKA
—
[HTTPS://WWW.SIEPOMAGA.PL/WIKTOR-SMA](https://www.siepomaga.pl/wiktor-sma)

WPLĄĆ DAROWIZNĘ I POMÓŻ URATOWAĆ ŻYCIE WIKTORA, KTÓRY CIERPI NA SMA I POTRZEBUJE TERAPII GENOWEJ

nr zbiórki publicznej 2022/3107/KS

Tych miasteczek nie ma już ...

Spalona grajewska synagoga i zabudowania kahału żydowskiego w okresie II wojny światowej.

W historii każdego narodu i państwa są białe karty, których wypełnienie i interpretacja nie należy do łatwych. Jedną z takich trudnych i nie do końca znanych białych kart naszej małej ojczyzny jest eksterminacja żydowskich mieszkańców Grajewa w okresie okupacji niemieckiej. Złożoność tego procesu na naszych terenach, jak również udział w nim polskich mieszkańców, analizują szczegółowo badania Instytutu Pamięci Narodowej z ostatnich lat wywołane tzw. „sprawą Jedwabnego”.

22 czerwca 1941 r. w wyniku ataku Niemiec na ZSRR Grajewo znalazło się na linii frontu. Już 29 czerwca w Grajewie doszło do pierwszego ataku na ludność żydowską, w czasie którego zabito kilkunastu Żydów, a kilkudziesięciu raniono. Następnego dnia niczego nie spodziewających się Żydów spędzono na rynku, gdzie zostali otoczeni przez SS i gestapo. Wezwano też grupę Polaków, którym kazano wskazywać komunistów znajdujących się w szeregach żydowskich. Byli oni uzbrojeni w kije i gumowe pałki, którymi bili wskazane osoby.

Do kolejnego znęcania się doszło 3 lipca, kiedy to aktywny udział w biciu Żydów wzięli Niemcy. W pogromie brali udział również niektórzy z Polaków, zapamiętani zostali Alojzy Stankowski, Marian Gryn, Marian Zegarowicz, Jan Miklaszewski i Stanisław. Gdy lokalny pogrom wymknął się spod niemieckiej kontroli, Niemcy, chcąc opanować sytuację, rozstrzelali czterech najaktywniejszych w nim Polaków. Jednak większość Polaków chrześcijan pomimo bestialskiej atmosfery zachowało w sobie moralne i humanitarne wartości. Niewątpliwie duża w tym zasługa księdza Pęzy, który wzywał z ambony do opamiętania i niewspierania hitlerowców w ich morderczych działaniach.

W pierwszych dniach sierpnia 1941 r. w Grajewie, jak i w okolicznych wsiach, nastąpiły aresztowania Polaków, tak chrześcijan jak i Żydów. Miejscem przetrzymywania aresztowanych stał się gmach spalonej w 1939 roku grajewskiej synagogi, służącej wtedy po odbudowaniu w okresie okupacji sowieckiej, jako kinoteatr. Zgromadzono w nim ponad 130 osób. Część z nich

stanowiły te związane z sowieckim aparatem administracyjnym, partyjnym, gospodarczym lub spółdzielczym z okresu władzy radzieckiej. Aresztowani byli przetrzymywani w nieludzkich warunkach i torturowani. 8 sierpnia 1941 r. na sali widowiskowej odbył się nad nimi pseudosąd i skazano ich na karę śmierci. Po osądzeniu aresztowanych, około 100 z nich wyprowadzono na cmentarz żydowski i tam rozstrzelano.

Na przełomie sierpnia i września 1941 roku utworzono w Grajewie getto, które swym zasięgiem obejmowało ulice: Dolną, Łazienną i część Zielonej. Łącznie przebywało tam około 4500 osób. Otoczone drewnianym płotem getto nie zostało pozostawione samo sobie. Pozostali mieszkańcy Grajewa rozwinęli sieć pomocy dla jego mieszkańców, szczególnie żywnościowej. Również Judenrat podejmował działania, by ulżyć niedoli skupionych w getcie Żydów, uruchomiono piekarnię i sklep spożywczy. We wrześniu 1942 r. podjęta została decyzja o likwidacji funkcjonujących na terenie Bezirk Białystok gett żydowskich, co było jednoznaczne z wymordowaniem ich mieszkańców. Ludność z likwidowanego grajewskiego getta została wysiedlona 1 listopada 1942 r. do obozu w Boguszach. Niewielka jej część została wymordowana na miejscu, a reszta w grudniu 1942 r. i styczniu 1943 r. wywieziona do obozów koncentracyjnych w Treblince i Oświęcimiu. Jedynymi znanymi mieszkańcami grajewskiego getta, którym udało się przeżyć w ukryciu okupację, było małżeństwo Szejtelmanów.

Wydarzenia II wojny światowej spowodowały, że choć w okresie dwudziestolecia międzywojennego ludność wyznania mojżeszowego stanowiła w Grajewie ok. 40% mieszkańców, którzy aktywnie uczestniczyli w jego rozwoju i funkcjonowaniu, to po jej zakończeniu ich liczba spadła do zera.

Korzystając z okazji 80-tej rocznicy zagłady społeczności żydowskiej naszego miasta, chcemy choć częściowo przywrócić pamięć o nich, by przetrwała ona w zbiorowej świadomości współczesnych mieszkańców naszego miasta.

Opr. T. Dudziński

Na Hawaje z Krówką Matyldą!

W sobotnie przedpołudnie 8 października wraz z Krówką Matyldą wyruszyliśmy na Hawaje. Dzieci uczestniczące w warsztatach stworzyły piękne, kolorowe hawajskie naszyjniki (lei), które były niezbędne do dalszej zabawy. Następnie wolontariuszki CTM-MM nauczyły naszych gości podstawowych kroków tańca Hula, do którego dołączyła tanecznym krokiem Matylda. Podczas zabaw ruchowych dzieci z uśmiechem pokonywały kolejne wyzwania. Dziękujemy naszym wolontariuszom za wsparcie i nie możemy się doczekać kolejnego spotkania.

CTM-MM

Rozstrzygnięcie konkursu „Mleczne projektowanie”

7 października zostały ogłoszone wyniki konkursu plastycznego "Mleczne projektowanie". Komisja Konkursowa miała bardzo trudne zadanie do wykonania, ponieważ wpłynęło 185 pięknych prac. Spośród nich 6 uczestników w dwóch kategoriach wiekowych zajęło pierwsze 3 miejsca:

kat. I - uczniowie grup przedszkolnych

I miejsce - Liliana Wilczewska

II miejsce - Laura Olender

III miejsce - Marcel Górski

kat. II - uczniowie klas I-III

I miejsce - Lena Kulesza

II miejsce - Anastazja Wasilewska

III miejsce - Hubert Klimaszewski

Laureaci zostaną poinformowani o możliwości odbioru nagród w Centrum Tradycji Mleczarstwa - Muzeum Mleka, a każdy z uczestników otrzyma pamiątkowy dyplom.

Zapraszamy również do obejrzenia wystawy prac konkursowych do Muzeum Mleka.

Wszystkim uczestnikom bardzo dziękujemy za udział i ogromne zainteresowanie naszym konkursem.

CTM-MM

Krzysztof Ninkiewicz
TWÓRCZOŚĆ

22 X - 25 XI 2022 r.

Grajewska Izba Historyczna ul. Legionistów 9

DYSKUSYJNY KLUB FILMOWY
"W STARYM KINIE"

24 października 2022 r. godz. 19:15

Grajewskie Centrum Kultury
(Grajewo, ul. Wojska Polskiego 20)

„Muchomorki” z PM6 na Mazurskiej Farmie w Szarejkach

5 października dzieci z grupy „Muchomorki” odwiedziły Mazurską Farmę. To miejsce pięknie położone wśród zieleni oraz łąk. W pobliżu znajduje się las oraz jezioro Mące. W Szarejkach czekało na dzieci wiele atrakcji, między innymi warsztaty z pieczenia chleba, które odbywały się w tradycyjnej, zabytkowej kuchni.

Przedszkolaki pod okiem pani Magdy przesiewały mąkę, wyrabiały ciasto, formowały swoje chlebki, posypywały różnymi ziarnami, a na koniec układały w blaszkach. W oczekiwaniu na wypieki miło i wesoło spędzały czas na placu zabaw.

Dzieci miały również możliwość zobaczyć z bliska zwierzęta: krowy, owce, konie, kury, psy, koty. Wszystkie przedszkolaki mogły przejść skrócony kurs dojenia kóz. Odbyła się również degustacja koziego mleka. Wspólne grillowanie i pieczenie kiełbasek było chwilą odpoczynku.

Weseli, trochę zmęczeni, ale pełni niezapomnianych wrażeń i nowych doświadczeń, ze swoimi wypiekami, wrócili do przedszkola.

PM6

Dzień jabłka w PM6

28 września w przedszkolu odbyły się zajęcia mające na celu promować wspaniałe właściwości odżywcze, zdrowotne i smakowe tego owocu. Już na drugie śniadanie przedszkolaki zjadły soczyste jabłuszko. Wykonały piękne prace plastyczne. Uczestniczyły w różnego rodzaju zabawach związanych z jabłkami. Jednak najważniejsze jest to, że dzieci pogłębiły wiedzę na temat potraw i przetworów z jabłek. Mamy nadzieję, że od dziś wychowankowie tego przedszkola jeszcze chętniej będą sięgać po ten owoc.

PM6

„Z UŚMIECHEM MI DO TWARZY” - ŚWIATOWY DZIEŃ UŚMIECHU W PM1

7 października w Przedszkolu Miejskim nr 1 było bardzo radośnie i wesoło, a to za sprawą wyjątkowego święta – Światowego Dnia Uśmiechu. Na dzieci czekało w tym dniu wiele zabaw, do których „biletem wstępu” był uśmiech od ucha do ucha. Była bajka o uśmiechu, gimnastyka buzi i języka, rozpoznawanie i naśladowanie różnych minek, wspólne rozśmieszanie się oraz wiele innych aktywności, które kończyły się śmiechem. Dzieci swoimi gestami chciały pokazać, że uśmiech nic nas nie kosztuje, a tak wiele znaczy dla drugiego człowieka. Przedszkolaki uczestniczyły w „tańcach wygibańcach”, zabawach z chustą animacyjną i balonami. Układały uśmiechnięte buźki z kasztanów, kubeczków, nakrętek. Robiły zdjęcia w uśmiech-

niętej fotobudce. Był też słodki poczęstunek. Przez cały dzień obowiązywała zasada – obojętnie co by nie było – uśmiech nie schodzi z naszych ust, jesteśmy mili i uprzejmi dla innych, zwracamy się do wszystkich z należytym szacunkiem. Był to dzień pełen radości i wesołej zabawy.

Uśmiechajmy się na co dzień, gdyż z uśmiechem każdemu do twarzy.

PM1

NOC BIBLIOTEK W „CZWÓRCIE”

4 X 2022 r. w ramach projektu „BIBLIOTEKA -Twoje miejsce, Twoja przygoda z książką”, w Szkole Podstawowej nr 4 im. Henryka Sienkiewicza w Grajewie już po raz kolejny odbyła się ogólnopolska Noc Bibliotek, zainicjowana przez Centrum Edukacji Obywatelskiej i rozwijana pod patronatem Biblioteki Narodowej, z udziałem współorganizatorów – Fundacji ABCXXI – Cała Polska czyta dzieciom oraz Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, a także licznych partnerów i patronów. Tegoroczna edycja przebiegała pod hasłem: „To się musi POWIEŚĆ”, z akcentem na różne znaczenie tego słowa. Obchody były wyeksponowane w wystroju szkoły dzięki kolorowym plakatom nadesłanym przez krajowych Organizatorów. Ponadto biblioteka szkolna wzbogaciła się także o kolorowe komiksy.

Spotkanie rozpoczęliśmy w dyskotekowej scenerii piosenką „MIŁOŚĆ ZA REGAŁEM”, po czym członkinie Koła Przyjaciół Biblioteki (Laura Ladzińska, Lena Karwowska i Gabriela Sztachelska z klasy VI b) odczytały wiersz „WCIĄGANIE W CZYTANIE” Joanny Mueller.

Następnym punktem tego wydarzenia było spotkanie z p. Grzegorzem Robertem Curyło, autorem powieści kryminalnych: „Słońce nad Grajewem”, „Burza nad Grajewem”, „Mgły nad Grajewem” i „Świt nad Grajewem”.

Następnie wszyscy uczestnicy Nocy Bibliotek udali się do pracowni audio-wideo na seans filmowy – „BIURO DETEKTYWISTYCZNE LASSEGO I MAI. PIERWSZA TAJEMNICA”. Film został zrealizowany na podstawie książki Martina Widmarka i Heleny Willis. W ten sposób i nie tylko nowa pracownia została wykorzystana przez uczestników. Przydała się również podczas zajęć czytelniczych pod hasłem: „DO TWARZY MI Z KSIĄŻKĄ”, gdzie uczniowie wykonali m. in. fotografie z książkami, z wykorzystaniem nowoczesnego sprzętu.

W programie Nocy Bibliotek znalazła się również WYSTAWA powieści współczesnych, historycznych, przygodowych, fantastycznych i detektywistycznych dostępnych w bibliotece szkolnej i Miejskiej Bibliotece Publicznej

Oddział dla Dzieci w Grajewie. Były także gry i zabawy czytelnicze w języku polskim i angielskim pod hasłem: „ŁOWCY WIEDZY”. Uczniowie tworzyli absurdalną opowieść, rozwiązywali rebusy z ukrytymi tytułami książek, na podstawie przeczytanych fragmentów rozpoznawali ich autorów i bohaterów. Wzięli także udział w grze Escape Room. Rozwiązując tajemnicze zagadki i quizy poznawali słownictwo związane z powieścią fantasy „Harry Potter” autorstwa brytyjskiej pisarki J.K. Rowling.

Na zakończenie wszyscy uczniowie otrzymali pamiątkowe zakładki przysłane przez CEO oraz słodki upominek (bez dodatku cukru) ufundowany przez Radę Rodziców, za co serdecznie dziękujemy.

Kierujemy również słowa podziękowania do pana Grzegorza Roberta Curyło za przyjęcie zaproszenia, a tym samym wzbogacenie programu obchodów Nocy Bibliotek. Organizatorkami i koordynatorkami projektu były panie: J. Waniewska, H. Muryjas-Rzasa, A. Sokołowska, A. Mioduszevska, M. Kuryś, M. Lenkiewicz (SU), R. Wierzchowska oraz E. Czaplicka i L. Pietrzykowska.

Więcej wydarzeń: sp4.grajewo.com
SP 4 Grajewo

SPOTKANIE Z POLICJANTEM W PM1

11 października Przedszkole Miejskie nr 1 odwiedził pan policjant. Celem spotkania było uświadomienie przedszkolakom, z jakimi zagrożeniami mogą się spotkać podczas swojej drogi do przedszkola oraz wyrobienie właściwych nawyków zachowania na drodze. Dzieci dowiedziały się, jak bezpiecznie korzystać z przejścia dla pieszych oraz na jakim świetle sygnalizatora mogą przechodzić przez jezdnię. Nie tylko z uwagą przysłuchiwały się temu, co mówi pan policjant, ale również wykazały się znaczną wiedzą na temat zasad obowiązujących na drodze. Odważnie odpowiadały na pytania i chętnie brały udział w symulacjach, dzięki którym mogły usystematyzować swoją wiedzę. Wspólnie stworzyły ulicę z przejściem dla pieszych, znakami, sygnalizatorami oraz samochodami – autochodzikiem, dzięki którym mogły na chwilę stać się kierowcami.

Pan policjant zaprosił dzieci na plac przedszkolny, gdzie mogły zobaczyć samochód policyjny. Zapoznał je z jego wyposażeniem, dzieci usłyszały sygnały dźwiękowe, zobaczyły sygnały świetlne. Dużą niespodzianką była możliwość wejścia do samochodu policyjnego.

Razem z funkcjonariuszem dzieci poszły na spacer i zgodnie z przepisami przeszły prawidłowo po pasach na drugą stronę ulicy. Na koniec wizyty najmłodszy uczestnik ruchu drogowego otrzymał kolorowanki z samochodem policyjnym i sygnalizatorem świetlnym.

Dziękujemy Panu policjantowi Wojciechowi Formejstrowi za wspaniałe przeżycia i przybliżenie charakterystyki tak odpowiedzialnego zawodu.

PM1

Ślubowanie klas pierwszych w SP 4

12 października 2022 r. w Szkole Podstawowej nr 4 im. Henryka Sienkiewicza w Grajewie odbyło się uroczyste ślubowanie klas pierwszych. Był to szczególny dzień, który na długo pozostanie w pamięci społeczności szkolnej.

Na uroczystość zaproszeni zostali:

- Burmistrz Miasta Grajewo – p. Dariusz Latarowski,
- Przewodnicząca Rady Miasta – p. Halina Muryjas-Rzasa,
- Główny Specjalista ds. Oświaty – p. Julita Wiluk,
- Przewodniczący Rady Rodziców – p. Wojciech Fajfer,
- rodzice, dziadkowie i rodzeństwo pierwszoklasistów.

Gospodarzami tego wydarzenia byli:

- Dyrektor szkoły – p. Karol Choynowski,
- Wicedyrektor – p. Joanna Szymanowska,
- Wicedyrektor – p. Joanna Waniewska,
- wychowawczynie klas pierwszych: Katarzyna Bobrowska – kl. I a, Monika Kuryś – kl. I b, Ewa Sawicka – kl. I c, Katarzyna Górka – kl. I d,
- pierwszoklasiści – BOHATEROWIE uroczystości,
- starsi zaangażowani uczniowie naszej szkoły – prowadzący Rafał Łazowski z klasy VIII c i Przewodniczący Samorządu Uczniowskiego – Mikołaj Samojlik z klasy VIII e.

Podczas uroczystości pierwszoklasiści pokazali, że potrafią

pięknie śpiewać, tańczyć i recytować wiersze. Punktem kulminacyjnym spotkania, na który wszyscy czekali, było ślubowanie oraz pasowanie na ucznia przez zaproszonych gości. Pierwszaki przyrzekły być dobrymi i pilnymi uczniami, rzetelnie wypełniać swoje obowiązki oraz sprawiać radość rodzicom i nauczycielom. Na koniec uczniowie otrzymali pamiątkowe dyplomy oraz upominki ufundowane przez Radę Rodziców i Burmistrza Miasta. Zwieńczeniem uroczystości były wspólne, pamiątkowe zdjęcia.

Najmłodszym wychowankom życzymy sukcesów i przyjemnego pobytu w murach naszej szkoły.

Wychowawczynie klas pierwszych dziękują wszystkim osobom zaangażowanym w pomoc związaną z przygotowaniem uroczystości.

SP 4 Grajewo

Święto Drzewa w PM1

Ważnym wydarzeniem obchodzonym w Przedszkolu Miejskim nr 1 jest Dzień Drzewa. W ten sposób promujemy edukację ekologiczną, wzbudzamy szacunek dla środowiska naturalnego. W poniedziałek 10 października w każdej grupie odbyły się zajęcia związane z tematyką dotyczącą drzew. Na zajęciach dzieci poznały budowę tej rośliny, jej znaczenie dla człowieka, zwierząt i przyrody.

Bezpośrednie obcowanie z eksponatami sprzyja nauce, dlatego wyszliśmy do ogrodu przedszkolnego, na spacer, aby omówić wybrane przez nas drzewa, dotknąć ich, przeprowadzić obserwacje. Między innymi w ten sposób kształtujemy postawę ekologiczną wśród naszych przedszkolaków i poczucie odpowiedzialności za zieleni wokół nas.

Wspólne tańce i zabawy przy drzewach były świetną okazją do integracji dzieci.

Na koniec dzieci złożyły uroczystą przysięgę:

„Przedszkolaki zawsze będą dbać o wszystkie drzewa!!!!

Nie będziemy łamać gałązek, drzew i krzewów.

Nie będziemy deptać trawników!

Nie będziemy w lesie krzyczeć!

Będziemy wrzucać śmieci do kosza!

Będziemy zimą dokarmiać ptaki i zwierzęta!

Będziemy oszczędzać wodę i prąd!

Obiecujemy! My mali obrońcy przyrody!"

PM1

"Motylki" z PM6 w Klubie Seniora w Grajewie

Przedszkolaki z grupy "Motylki" uświetniły Międzynarodowy Dzień Osób Starszych, który przypada na dzień 1 października. Jest to piękna lekcja szacunku do Seniorów, której doświadczać należy od najmłodszych lat. W tym miejscu składamy najserdeczniejsze życzenia wszystkim Seniorom: szczęścia, miłości i ogromu zdrowia.

Zapraszamy do obejrzenia relacji z tego wydarzenia, która dostępna jest na stronie internetowej przedszkola. PM6

Udany start drużyny tenisa stołowego grajewskiego MOSiR-u

Teniści stołowi województwa podlaskiego rozegrali pierwszą kolejkę rozgrywek drużynowych w ramach II ligi tenisa stołowego na sezon 2022/2023. W pierwszej rundzie tych rozgrywek drużyna mężczyzn Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji podejmowała na własnym obiekcie przy ul. Strażackiej 2 zawodników z powiatu augustowskiego UKS Białobrzegi. Grajewski zespół zagrał w optymalnym składzie i zaliczył pierwsze zwycięstwo w stosunku 9-5. W nowym sezonie nastąpiły zmiany regulaminowe w rozgrywaniu meczów i rozgrywanych jest 14 pojedynków,

w tym dwa deblowe. Z Białobrzegami w grajewskiej drużynie MOSiR wystąpili oraz punktowali: Marek Krymski 3,5; Tyberiusz Królewicz 3,0; Piotr Ogrodnik 2,0; Marcin Zawistowski 0,5. W zwycięskim meczu wystąpił również junior Sebastian Janiszewski, który mimo porażki ze R. Skrzekutem- byłym mistrzem Polski leśników- rozegrał szkoleniowo wyrównany, stojący na dobrym poziomie pojedynk. Następny mecz MOSiR rozegra w Białymstoku.

MOSiR Grajewo

Srebro i brąz- bardzo dobry występ zapaśników MOSiR Grajewo w Radomiu

W dniu 8.10.2022r. w Radomiu odbyły się Międzywojewódzkie Mistrzostwa Młodzików regionu D w zapasach w stylu klasycznym. W zawodach tych udział brali zapaśnicy rocznika 2008 – 2010 z 18 klubów z województw: kujawsko – pomorskiego, mazowieckiego, podlaskiego i warmińsko – mazurskiego. Dla tej kategorii wiekowej to najważniejsze zawody w roku na tym etapie szkolenia i liczone są do punktacji Współzawodnictwa Sportowego Dzieci i Młodzieży. Indywidualnie sekcja zapaśnicza MOSiR Grajewo wywalczyła dwa medale.

Wyniki zawodników MOSiR Grajewo:
57kg Dawid Gontarski - srebrny medal
75kg Mateusz Kurzątkowski - brązowy medal
85kg Rafał Cybula - V miejsce
Gratulacje!

MOSiR Grajewo

GAZETA GRAJEWSKA

Wydawca:

Urząd Miasta Grajewo, ul. Strażacka 6A   www.gazetagrajewska.pl   e-mail: redakcja@gazetagrajewska.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo do adiustacji, skracania nadsyłanych tekstów oraz opatrywania ich własnymi tytułami.

DWA ZWYCIĘSTWA WARMII

Trzy dni po zwycięstwie 3:2 w Suwałkach z WIGRAMI piłkarze WARMII Grajewo powtórzyli ten sam wynik w sobotnim meczu ligowym z KS Michałowo. Nasz zespół, dla którego był to już trzeci mecz w ciągu tygodnia, mocno czuł „w kościach” trudny pucharowej wygranej i zagrał słabiej, ale najważniejsze że wygrał i zdobył niezwykle cenne 3 punkty. Godne uwagi jest to, że „Wilczki” tak jak w Suwałkach, potrafiły odmienić losy meczu i ze stanu 1:2 doprowadzić do zwycięstwa 3:2.

Początek spotkania nie wróżył późniejszych kłopotów grajewian, bo choć w 8 minucie okazję dla gości zmarnował Dawid Śliwowski, to trzy minuty później tzw. "centrostrzał" Macieja Polaka trafił w słupek. W 18 minucie zawodnik rywali popchnął w polu karnym Pawła Kossyka i sędzia podyktował rzut karny dla WARMII, który wykorzystał sam poszkodowany. Po utracie gola goście ruszyli do odrabiania strat i do końca pierwszej połowy zdecydowanie przeważali, stwarzając sobie kilka świetnych okazji do wyrównania. Najlepszej nie wykorzystał Kacper Szadłowski, który w 40 minucie mocnym strzałem trafił w poprzeczkę naszej bramki. Po przerwie zespół z Michałowa nadal groźnie atakował. Już w 50 minucie Sakowicz strzałem z pola karnego pokonał Święcińskiego, a siedem minut później najwyższy na boisku Dawid Śliwowski zrobił użytek ze swojego wzrostu i po dośrodkowaniu z lewej strony boiska strzałem głową pokonał naszego bramkarza. Chyba mało kto w tym momencie wierzył, że uda się nam w tym meczu zdobyć punkty. W grze grajewian widoczny był brak świeżości i nie da się ukryć, że to goście panowali na boisku. WARMIA jednak walczyła i starała się o zmianę niekorzystnego wyniku. W 62 minucie po dośrodkowaniu z rzutużożnego Arkadiusz Mazurek potężnym strzałem z woleja próbował zaskoczyć bramkarza gości, ale nie trafił w bramkę. Kwadrans później nasz zawodnik dopiął swego – po podaniu innego wychowanka naszej Akademii Piłkarskiej Filipa Chmielewskiego, właśnie Mazurek wyrównał na 2:2. Z przebiegu gry w tym meczu jeden punkt wydawał się być dla nas całkiem korzystny, jednak grajewianie ambitnie walczyli o wygraną i los się do nich uśmiechnął. W 85 minucie znów w roli głównej wystąpił Mazurek, który popisał się doskonałym podaniem do Łukasza Wojno, a ten ze stoickim spokojem w polu karnym strzelił trzeciego i jak się okazało zwycięskiego gola dla WARMII. Końcowe minuty to ataki gości, które jednak skutecznie powstrzymywali nasi piłkarze. Końcowy gwizdek sędziego nasz zespół i jego kibice przyjęli z wyraźną ulgą. Teraz przed WARMIĄ dwa wyjazdowe mecze. 22 października o 13:00 zagramy w Szczuczynie z tamtejszą WISSĄ, a następnie w Szepietowie ze SPARTĄ 1951 (29.10 o godzinie 12:00).

15.10.2022 GRAJEWO, STADION MIEJSKI IM. WITOLDA TERLECKIEGO

WARMIA GRAJEWO – KS MICHAŁOWO 3:2 (1:0)

BRAMKI: 1:0 PAWEŁ KOSSYK 19' (RZUT KARNY), 1:1 KAMIL SAKOWICZ 50',

1:2 DAWID ŚLIWOWSKI 57', 2:2 ARKADIUSZ MAZUREK 79', 3:2 ŁUKASZ WOJNO 85'

WARMIA: 12.Święciński – 2.Polak, 18.Edison, 29.P.Sobolewski (53' 15.Tuzinowski), 6.Śleszyński – 11.Skalski (72' 16.Chmielewski), 8.Kossyk, 20.Zaniewski (57' 9.Kondratowicz), 3.Mazurek, 10.Nikolaichuk (46' 4.Mikucki) – 7.Dzierzgowski (Kpt) (66' 17.L.Wojno)

REZERWA: 1.Sobolewski – 4.Mikucki, 15.Tuzinowski, 17.L.Wojno, 16.Chmielewski, 9.Kondratowicz, 19.Bukowski

TRENER: Paweł Sobolewski

KS: 1.Tomkiel – 24.Antonowicz (87' 3.Bohdziel), 20.Koźlik (Kpt), 7.Małyшко, 21.Dawidowicz – 11.Szadłowski, 10.Zabrocki, 9.Sakowicz (90' 14.Trofimczuk), 6.Korotkiewicz (87' 19.Bieliński), 17.Roszkowski – 25.Śliwowski (76' 8.Rogowski)

REZERWA: 12.Tomaszewski – 3.Bohdziel, 14.Trofimczuk, 2.Weremczuk, 8.Rogowski, 18.Kuźma, 19.Bieliński

Zdjęcie: Andrzej Wieszczycki (Grajewo dawniej i dzisiaj – Facebook)

TRENER: Grzegorz Szymański

SĘDZIA: Jakub Kaseja (Podlaski ZPN)

ŻÓLTE KARTKI: P.Sobolewski, Polak (WARMIA), Koźlik, Korotkiewicz, Roszkowski (KS Michałowo)

WYSOKA WYGRANA REZERW

Występujące w rozgrywkach podlaskiej A Klasy rezerwy WARMII w niedzielne popołudnie rozegrały ligowy mecz w Mońkach z drugim zespołem PROMIENIA. Podopieczni trenera Kamila Randzio bardzo pewnie i wysoko pokonali gospodarzy aż 5:0. Prowadzenie dla WARMII zdobył Rafał Hołtyn w 13 minucie meczu. Tuż przed przerwą drugiego gola strzelił 16-letni Emil Jagielski, a niedługo później na 3:0 podwyższył Łukasz Witkowski. W drugiej połowie grajewianie kontrolowali grę, choć ambitny zespół gospodarzy wytrwale atakował. WARMIA broniła się skutecznie i zdobyła jeszcze dwa gole. W 71 minucie do bramki trafił kolejny 16-latek Bartek Bukowski, a 5 minut przed końcem meczu wynik na 5:0 dla naszego zespołu ustalił mocnym strzałem Mateusz Szumowski. Kolejny mecz ligowy nasze rezerwy zagrają w niedzielę 23 października o 14:00. Na Stadionie Miejskim im. Witolda Terleckiego podejmiemy prowadzącą w tabeli A Klasy gr. 1 BIEBRZĘ Goniądz.

16.10.2022 MOŃKI, BOCZNE BOISKO STADIONU MIEJSKIEGO PROMIEN II MOŃKI - WARMIA II GRAJEWO 0:5 (0:3)

BRAMKI: 0:1 RAFAŁ HOŁTYN 13', 0:2 EMIL JAGIELSKI 43', 0:3 ŁUKASZ

WITKOWSKI 45', 0:4 BARTOSZ BUKOWSKI 71', 0:5 MATEUSZ SZUMOWSKI 85'

PROMIEN II: 77.Mnich - 3.Karejwo, 6.Rafałko, 11.Rutkowski (53' 99.Wiszniewski), 18.Kuc, 8.Rudnicki (46' 23.Charkiewicz), 4.Radzajewski (70' 16.Minkiewicz), 90.Wyszyński (46' 7.Moniuszko), 96.Poliński, 9.Stachurski (70' 21.Imbiorski), 10.Tekień

REZERWA: 16.Minkiewicz 99.Wiszniewski, 23.Charkiewicz, 5.Magnuszewski, 7.Moniuszko, 21.Imbiorski

TRENER: Marcin Grygo

WARMIA II: 1.Jegliński - 2.Poślednik (70' 16.Olszyński), 3.Krupa (Kpt), 5.Koszczuk, 4.Grabowski (60' 20.Sztachelski) - 15.Marczykowski (70' 13.Domitrz), 10.Bukowski, 18.Zarzecki (60' 6.Szumowski), 19.Jagielski (60' 8.Jankiewicz), 11.Holtyn (60' 14.Damian Węgrzyn) - 9.Witkowski

REZERWA: 12.Mysiewicz - 6.Szumowski, 13.Domitrz, 20.Sztachelski, 8.Jankiewicz, 14.Damian Węgrzyn, 16.Olszyński, 20.Sztachelski

TRENER: Kamil Randzio

SĘDZIA: Marcin Sokół (Podlaski ZPN)

ŻÓLTE KARTKI: Radzajewski, Rafałko, Wyszyński (PROMIEN II)

Autor: Janusz Szumowski